

רבי יהודה אומר: נעורת של פשתן דקה, הרי היא מוסיפה הבל כזבל: לפיכך אין טומנין בה אפילו מבעוד יום.

ועוד אמר רבי יהודה: מניחין מיהם [שהוא של נחשת] על גבי מיהם הנמצא על גבי האש, בשביל לשמור את חומו. וכן מניחים קדרה [שהיא של חרס] על גבי קדירה. וכן קדרה על גבי מיהם.

[ובגירסא שלפנינו איתא "אבל לא קדרה על גבי מיהם. וכתב במסורת הש"ס דטעות הוא. ולית מאן דפליג בהכי"].

אבל לא מניחין מיהם על גבי קדרה. מפני שהקדרה מרבה חמימות, ומוסיפה הבל למיחם שעליה. [כן היא הגירסה בספרים שלפנינו. אבל בתוספתא גרסינן "ומניחין וכו' מיחם על גבי קדרה"].

וטח את פיה של הקדרה או המיחם בשבת בבצק הנילוש מבעוד יום.

בשבת, או שטמן בדבר הניטל בשבת וכיסה בדבר שאינו ניטל בשבת — הרי רק אם היה הכיסוי מגולה מקצתו, הרי הוא נוטל את הקדירה, ומחזיר אותה לאחר מכן. שהרי יכול לאחוז בקדירה מבלי לטלטל בידו את הכיסוי שהוא מוקצה, כיון שמקצת כיסויה מגולה.

גא-ב ואם לאו, אלא הקדירה מכוסה לגמרי בכיסוי המוקצה, אינו נוטל ומחזיר אותה.⁽¹⁾ שהרי אין לו במה שיאחזנה. ואסור להזיז את הכיסוי ממקומו משום מוקצה.

[ואף אם מצידיה היא טמונה בדבר הניטל, דלכאורה יכול לגלות את סביבותיה, ולאחוז בדפנות הקדירה ולהגביהה, ואחר כך יטנה על צידה ויפול הכיסוי מאליו, דהוי כטלטול מן הצד דמותר — מכל מקום אסורה הקדירה גופה בטלטול. משום דנעשית בסיס לדבר האסור מחמת כיסוי המוקצה שעליה. רש"י⁽²⁾].

[והמאירי כתב לחלק, דדבר שהדרך לכסותו כולו, אינו נעשה בסיס, אלא כשמכסה את כולו. אבל אם כסה רק מקצתו, אינו נעשה בסיס לדבר האסור. מה שאין כן "מעות שעל גבי מטה", שאין דרך לכסותה כולה במעות, אלא רק מקצתה, נעשית בסיס אף בכך].

ועוד הקשו, הא תנן לעיל "נוטל את הכיסוי והן נופלות", ואף כשאין מגולה מקצתו [ורש"י עצמו פירש לעיל, דהקדרה לא הויה בסיס, משום שאין המוקצה עשוי אלא לכסות את הקדרה].

על כן פירש רבינו תם, דלא נעשית הקדרה בסיס, משום שדעתו ליטול ממנה את המוקצה בשבת. והכא מייירי בכיסוי כעין כלי חרס שנותנין על הקדרה, והקדרה בלועה בתוכה. שאי

שפיר בפשיטות. דמאחר שהוא בכלי שני, כבר אינו חם לגמרי. ודינו כדין צונן, שמותר להטמינו אף בשביל שישמר חומו. רמב"ן.

1. ואתיא כרבי שמעון בן גמליאל לקמן [קמב ב], דאית ליה דכל היכא דאיכא איסורא והיתרא, בהיתרא טרחינן. אבל לרבנן דפליגי עליה, שרי ליטול בידים דבר שאינו ניטל, אף במכוסות לגמרי.

2. רש"י. והקשו תוספות לדבריו, אם כן, אף במגולה מקצתה היאך נוטל ומחזיר? דמה בין זה למניח אבן על פי החבית, דאסרינן לקמן להטות החבית על צידה בכדי שתפול האבן, משום דהוי בסיס לדבר האסור.

ולא התירו להניח מיחם על גבי מיחם, אם המים שבעליון צוננים, ומניחם בשביל שיחמו על ידי המיחם התחתון.

ומותר לעשות כן רק במקום ששניהם חמים. ואינו מניחם אלא בשביל שיהיו העליונים משומרים ולא יפוג חומם.

וכשם שאין טומנין את החמין, כך אין טומנין את הצונן, גזירה אטו הטמנה דחמין.

ורבי התיר להטמין את הצונן.

ואין מרזקין [מרסקין] לא את השלג ולא את הברד, בשביל שיזובו מימיו! משום דקא מוליד מהם מים בשבת. ודמי למלאכה, לפי שבורא מים אלו.⁽³⁾

אבל נותן הוא את השלג והברד לתוך הכוס של יין או לתוך הקערה כדי לצנן מה שבתוכה. ואף על פי שהם נמסים מאליהם, אינו חושש כיון שאינו מוליד בידים.

הדרן עלך במה טומנין

נעשה בסיס. משום שאין הוא תשמיש למוקצה, אלא איפכא.

3. רש"י. והרשב"א פירש, דמשום גזירת סחיטת פירות העומדין למשקה נגעו בה. וכן כתבו הר"ן והרב המגיד בדעת הרמב"ם, פרק כא הלכה יג.

ובעל התרומה כתב דאסור מדין טלטול הנולד.

והקשה הרשב"א לדבריו, אם כן, למה התירו לתת לתוך הכוס בשביל שיופשר מאליו, והא מכל מקום נולד הוא.

ובריטב"א מבואר בדעת בעל התרומה, דאיירי הכא בשכבר יש משקה בתוך הכוס. וכיון שהמים הנולדים מתערבים באותו משקה ואינן בעין, לא מיחזי כנולד.

אפשר לנערו אלא אם כן מגביהו קצת בידים. ויעויין עוד במה שכתבו בשם ר"י, ובבעל המאור, שהעמידו בעוד אופנים שאי אפשר לו לנצר את הכיסוי.

והרשב"א הביא משם הראב"ד לפרש, דאם מגולה מקצת מפי הקדרה, לא נעשה האוכל שכנגד אותו מקום בסיס לדבר האסור. וממילא הקדרה היא בסיס נמי לאוכל, ומותרת. כדין בסיס לדבר האסור והמותר.

ודחה הרשב"א תירוצו. דאם כן, אף כשהקדרה מכוסה לגמרי נמי נימא דאין האוכל עצמו בסיס. שהרי המוקצה אינו מונח על האוכל, אלא על הקדרה.

ועוד, מאי שנא מפגה הטמונה בתבן ששנינו בה דנוטלה בכוש? דמוכח מהתם דהאוכל אינו

פרק במה בהמה⁽¹⁾

המשנה הראשונה עוסקת בדברים שנחשבים משא.

מתניתין:

אדם מצווה על שביתת בהמתו בשבת, בכל המלאכות שנאסרו לאדם גופו⁽²⁾, וכשם שנאסרה לאדם הוצאת משא מרשות לרשות

בפרק זה מבואר דיני יציאת הבהמה בשבת, שיש חפצים שאסור להניח עליה שתצא בהם.

ויש לכך שלש סיבות עיקריות המבוארות בגמרא: **א.** משום שהם נחשבים כמשא. **ב.** שמא יפלו והבעלים עלול לטלטלם באיסור. **ג.** שנראה כמו שהבעלים הולך לשוק למוכרה.

[שמות כ י'] ו"למען ינוח שורך וחמורך" [שם כג, יב]. וכתבו התוספות והרמב"ן בספר המצוות [שרש יד] שהעשה "למען ינוח" נאמר כשהבהמה עושה מלאכה מעצמה, והלאו נאמר כשהבעלים מחמר אחר בהמתו. ואילו דעת הרמב"ם [שבת כ, ב] שהלאו נאמר דוקא כשהבעלים חורש עם שורו, אבל מחמר אסור רק מדרבנן. [כך פירשו את שיטתו הרמב"ן [הנ"ל] והחינוך [במצוה לב], וראה מגיד משנה [שם] שחולק].

והר"ן [בע"ז טו, א] כתב עוד חילוק שהעשה נאמר רק לבעלים שתשבות ותנוח בהמתו, אבל הלאו של מחמר נאמר לכל אדם, וגם אם מחמר אחר בהמת חברו עובר בלאו. והמחצית השקל [רמו, ח] כתב שיש חולקים וסוברים שמחמר גם נאמר רק לבעלים על בהמתו, וראה נשמת אדם שכתב שאין לצרף דיעה זו אפילו כסניף.

עוד חילוק בין העשה והלאו כתבו המנחת חינוך [סוף מצוה לב, טז] והשפת אמת [בהגהה] שנשים פטורות משביתת בהמתן שאינם מוזהרות על עשה דשבת שהיא מצוה שהזמן גרמא, ועל הלאוין של שבת הן מוזהרות מדרשה. ורבי עקיבא איגר במשניות [כאן] מסתפק בזה ויבואר להלן נד ב. עוד כתבו שיש חילוק לפי הפני יהושע [ראה להלן] שאין עשה

1. הפני יהושע תמה על סדר הפרקים "במה בהמה" לפני "במה אשה", מדוע הקדימו את דיני הבהמה? ותירץ השפת אמת [תחילת פרק במה אשה] שאיסור יציאת הבהמה במשא [שזהו עיקר דיני פרק במה בהמה] הוא איסור עשה מהתורה, ואילו עיקר איסורי יציאת אשה, הוא מדרבנן.

אלא שהפני יהושע הקשה לשיטתו, שהוא סובר שאין איסור מהתורה ביציאת בהמה במשא [ראה להלן], מדוע הקדימו את דיני הבהמה? ועוד, הרי במשנה [סב, א] שנינו איסורי יציאת אשה מהתורה שחיבת עליה חטאת, ובבהמה בודאי אין חיוב חטאת?

ותירץ, שאיסור יציאת אשה הוא מאיסורי שבת עצמה שלא תעשה מלאכה, אבל החיוב שלא תצא בהמתו במשא, חייב הבעלים לדאוג מערב שבת לכך שלא תצא הבהמה מעצמה באופן האסור. והיינו מה שאסרו חכמים שלא יניח משא על בהמתו שלא תצא בו, הוא חיוב לדאוג לשביתת בהמתו מערב שבת. ולכן נשנה קודם דין הבהמה, מפני שזמן החיוב שלה קודם לאיסורי אשה בהוצאה.

2. בתורה יש שני פסוקים על מלאכת בהמה בשבת: "לא תעשה כל מלאכה אתה... ובהמתך"

הבהמה]. לפי שהם דברים שהבהמה משתמרת בהם. ובגמרא יבואר מה הם הכלים האלו.

וכל בעלי השיר בעלי חיים שרגילים לשים בצוארם טבעת [כגון כלבי ציידים וחיות קטנות שנותנין על צוארם "שיר" לנוי⁽⁴⁾], **יוצאין בשיר, ונמשכין בשיר**. ובגמרא יבואר.

ואם נטמאו כלים אלו בטומאת מת, מזין עליהן מי חטאת **במקומן**⁽⁵⁾, כשהם על צואר הבהמה.

והעברתו ד' אמות ברשות הרבים, כן הוא מצווה שלא תצא⁽³⁾ בהמתו במשוי. וכשם שלא נאסר לאדם אלא משוי, ולא דבר שהוא צורך גופו [כגון תכשיט], כן אינו מצווה שלא תצא בהמתו בדבר שהוא צורך גופו.

ומפרשת המשנה: **במה בהמה יוצאה לרשות הרבים, ובמה אינה יוצאה?**

יוצא הגמל באפסר במושכות שלו, ויוצאת הנאקה נקבת הגמל **כהטם** [יתבאר בגמרא], ויוצאים הלובדקים [מין חמור] **בפרומביא, וסוס בשיר** [אצעדה שקבועה בה טבעת, ומכניסים בתוכה רצועה, ובה מושכים את

בחול תמיד מותר גם בחפץ שעשוי לנוי, ורק כשיוצאת בדבר שאין דרכה בכך והוא עשוי לנוי אסור.

אבל **התוספות** [ב, א ד"ה און] חולקים ואוסרים כל מה שעשוי רק לנוי, וראה משנה ברורה [שה, יב] שהביא מחלוקת ראשונים בזה, והתוספות סוברים ששיר עשוי באופן שאפשר להכניס את היד בתוכו ולתפוס את הבהמה בזה, ונחשב שעשוי לשמירה.

5. גירסת התוספות [נב, א] והב"ח. ופירושו שהחידוש במשנה הוא שאין חוששים שתיפול ההזאה על הבהמה ויפסלו בכך המי פרה שבאזוב, והם למדו את הדין שאם הזה ונפל על בהמה נפסלה ההזאה מהמשנה בפרה [יב, ג], והסיבה שנפסלו המים פירש רש"י [יומא יד, א] משום שנחשב שנעשתה מלאכה במים, והר"ש במשנה [פרה, שם] כתב שיש דרשא לפסול.

אבל דעת הרמב"ם בפירוש המשנה [ובהל' פרה י, ח] שלא נפסלה ההזאה בכך, ולשיטתו אי אפשר לפרש את המשנה כאן כמו תוספות, ופירש התוספות יום טוב שהחידוש הוא שאין חוששים שהמזה יתכוון להזות על הבהמה, ואז

דשביתת בהמתו במלאכת הוצאה, אבל אם מחמר אחר בהמתו כשמוציאה משא עובר בלאו.

3. הפני יהושע מחדש שבמלאכת הוצאה אין את העשה של שביתת בהמתו משום שהוצאה מלאכה גרועה היא, ועוד שדרשו מהפסוק "למען ינוח" שלא ימנע את בהמתו מלתלוש עשבים בשבת [מובא ברש"י שמות כג, יב] ולכן כל מה שהבהמה עושה מעצמה להנאתה מותר מהתורה, אלא שגזרו חכמים וציוו על שביתת בהמתו גם מהוצאה. והאחרונים חולקים וסוברים שהוא איסור עשה מהתורה, ודוקא מה שעושה הבהמה לצרכיה והנאתה מותר, אבל מה שיוצאת בחפצים שעשויים לשמירתה ונויה נחשב צורך הבעלים ואסור מהתורה, ראה שואל ומשיב [קמא ג, סד] וקרא אורה ומנחת חינוך [הנ"ל].

4. רש"י. וכך פירש רש"י להלן [נב, א] בסוגיא שיש היתר הוצאה בבהמה בחפץ שעשוי לנוי. והקשו הריטב"א והר"ן [נב, א] הרי בסוגיא [שם] מפורש שרצועה שעשויה לנוי כולם מודים שאסור? ותיצו שאם דרך הבהמה לצאת כך

וכן טובלן לכלים אלו מטומאתם, במקומן. שמכניסים את הבהמה למים כדי להטביל את השיר.

ואין צריך להסירם מן הבהמה כדי לטובלם או להזות עליהם בפני עצמם.

גמרא:

שנינו במשנה: יוצאת הנאקה בחטם.

והוינן בה: מאי "נאקה", ומאי "בחטם"?

אמר רבה בר בר חנה: נאקתא — חיוורתא גמלה נקבה גדולה ולבנה, בזממא דפרזלא טבעת של ברזל שנוקבים את חוטמה ומכניסה בתוכו. לפי שהיא בורחת, ושמיירתה קשה, אינה משתמרת אלא בכך.

שנינו במשנה: ולובדקים בפרומביא.

ומפרשינן: אמר רב הונא: לובדקים — המרא לובא חמור הבא ממדינת לוב. הקשור בפגי דפרזלא רסן שעל הלחי והראש העשוי מברזל.

לוי, שדר זוזי שלח מעות לאנשי בני חוזאי [שם מקום], כדי למיזבן ליה שיקנו לו שם

המרא לובא באותם זוזים.

צרו [צררו] אנשי בני חוזאי מעותיו ושדרו ליה אותם בחזרה, והניחו בתוך הצרור שערי שעורים. שלא רצו לקנות לו חמור, מפני שלוב רחוקה מבבל מהלך חצי שנה [כמבואר בפרק הגזול].

ומה ששלחו לו שעורים, כונתם היתה כדי למימר, לרמז לו דניגרא דחמרא, פסיעות החמור — הם לפי מדת השערי [שעורים] שהוא אוכל. ורמזוהו בכך, שיקנה חמור בעירו, ויאכילנו שעורים תמיד. ועל ידי כך יהיה חמורו משובח וטוב.

אמר רב יהודה אמר שמואל: היו התלמידים שואלין ומחליפין את שאלתם לפני רבי. וכך שאלו: ליתן כלי של בהמה זו בבהמה זו בשביל שתצא בו בשבת, מהו?

והחליפו שאלתם. שפעם שאלו על נאקה באפסר, ופעם שאלו על גמל בחטם. האם זה נחשב כמו דבר שעשוי לשמור על הבהמה ומותר, או שהוא נחשב כמשא ואסור.

והשיב רבי: נאקה באפסר לא תיבעי לך. שודאי אסור שכיון דלא מינטרא ביה, שאינה משתמרת באפסר אלא דוקא בחטם — משאוי הוא, האפסר נחשב למשא ואסור

נפסלו המים גם לדעת הרמב"ם כמבואר בדבריו [פרה י, ז].

והרש"ש תמה מדוע יש הוה אמינא לחשוש לדבר כזה? ופירש שהחידוש הוא שאין חשש שההזאה לא תהיה על השיר עצמו אלא תיפול ההזאה על הבהמה וממנה לכלי, ובאופן כזה בודאי ההזאה פסולה כמבואר במשנה בפרה [יב, ב]. והסיבה שאין חוששים שיזה על הבהמה

לפירוש התוספות והאחרונים הנ"ל, כתב הריטב"א מפני "שסתם מזה מי חטאת זהיר ורזי הוא".

אולם בפירוש המשנה להרמב"ם כאן נראה שלא גרס במשנה ומזין עליהם במקומם, והחידוש הוא רק שחייב השיר בהזאה. [ומשום שיש טומאות מדרבנן שאין בהם הזאה, וכאן הטומאה היא מהתורה].

שתצא בו.

כי תיבעי לך: גמל בחטם – מאי? האם נאמר, כיון דפני ליה בשמירה של אפסר ואינו צריך שמירה יתירה של חטם, נמצא שהחטם משאוי הוא לגביו, ואסור שיצא בו? (6)

או דלמא, כיון שסוף סוף הוא שומר על הגמל, מותר. כי "נטירותא יתירתא" – הוספת שמירה לא אמרינן דמשאוי הוא.

אמר לפניו [לפני רבי] רבי ישמעאל ברבי יוסי: כך אמר אבא: ארבע בהמות יוצאות באפסר: הסוס, והפרד, והגמל, והחמור.

ודייקין: למעוטי מאי, מה חידש רבי יוסי בדבריו לאו למעוטי גמל בחטם שאסור. כי לפי שד' בהמות אלו משתמרות באפסר, אסורות הן בחטם, משום שכל נטירותא יתירתא, משאוי הוא.

ודחינן: לא את זה חידש רבי יוסי אלא למעוטי נאקה, שאינה יוצאת באפסר. שכיון שאינה משתמרת בכך, משא הוא לה.

במתניתא תנא: לובדקים וגמל יוצאין באפסר. שאף לובדקים די להם בשמירת אפסר (7).

ומסקינן: שספק הגמרא אם נטירותא יתירתא משאוי הוא או לא, כפלוגתא דתנאי היא שניה.

דתנאי: אין חיה יוצאה בסוגר חבל הקשור סביב הצואר.

חנניה אומר: החיה יוצאה בסוגר, וכל דבר המשתמר.

והוינן בה: במאי עסקינן?

רבי יוסי שאמר אותו דין כמו הברייתא, ומדוע מהברייתא מוכח יותר לאסור גמל בחטם? ותירץ בדוחק, שדיחוי הגמרא לעיל שרבי יוסי חידש למעט נאקה באפסר, נאמר דוקא משום שהוא מנה ארבע בהמות ומיעט נאקה, אבל הברייתא לא מנתה את הבהמות ומסתבר יותר שהיא באה למעט את סוג השמירה דהיינו גמל בחטם ולא למעט נאקה, והמהר"ם מוסיף שלא מסתבר שהברייתא ממעטת נאקה שהרי יש סוס ופרד שלא נאמר בברייתא, ואם כן הברייתא לא באה למעט בעלי חיים נוספים אלא למעט שמירה אחרת בגמל.

והקרבן נתנאל תירץ, שהראיה היא כך, שאם לובדקים יוצאים באפסר, קשה למה לא מנה זאת רבי יוסי, ומוכח שהוא לא בא למעט בעלי חיים אחרים [כמו נאקה] אלא הוא בא למעט את

6. כתבו התוספות [ד"ה אן] והרשב"א שהספק בגמרא הוא דוקא על "שמירה יתירה מאד" כמו גמל בחטם, אבל יש בעלי חיים שדרכם בכמה אופני שמירה כמו הלובדקים – שהמשנה מתירה בפרומביא ובברייתא להלן התירו באפסר, אף שפרומביא היא שמירה יותר מאפסר כמבואר להלן [על חמור שעסקיו רעים], וכן סוס – במשנה אמרו שיוצא בשיר ובברייתא אמרו שיוצא באפסר, והסיבה לכך כתב הרשב"א "מפני שאין דרך בני אדם לדקדק ולצמצם בשמירה", ודוקא בשמירה יתירה מאד נחלקו.

7. הרי"ף והרא"ש כתבו שהגמרא מביאה ברייתא זו לפשוט את הספק שהגמל יוצא באפסר ולא בחטם, ופסקו כך להלכה. ותמה המהרש"א, הרי דחינו את הראיה הזו מדברי

אמר רב הונא בר חייה אמר שמואל: הלכה כחנניה. שנטירותא יתרתא אינה משאוי.

לוי בריה דרב הונא בר חייה, ורבה בר רב הונא, הווי קאזלי באורחא. קרמיה [הקדים] חמריה דלוי לחמרא דרבה בר רב הונא. חלש דעתיה דרבה בר רב הונא מכך, לפי שהיה גדול מלוי. וחשב שהקדימו לוי בכונה⁽⁸⁾.

אמר לוי לעצמו: אימא ליה לרבה בר רב הונא מילתא, להודיעו שלא בכונה עשיתי כן. כי היכי דאיתותב שתתיישב דעתיה, ויתפייס.

וכך אמר ליה: חמור שעסקיו רעים ושמיירתו נב-א קשה, כגון חמור זה — מהו לצאת בפרומביא בשבת? האם צריך הוא שמירה

אילימא בחיה גדולה, מי סגי לה בשמירה של סוגר? ומאחר שאינה משתמרת בו, נחשב משאוי, ומדוע מתיר חנניה?

ואלא בחיה קטנה, אם כן, למה אוסר תנא קמא? וכי מי לא סגי לה סוגר?

אלא לאו, התול איכא בינייהו. שכיון שאינו תאב לברוח, אינו צריך שמירה של סוגר, אלא די לו שמירת חבל קטן.

והמחלוקת היא: תנא קמא סבר, כיון דסגי ליה במיתנא בעלמא, הרי הסוגר משאוי הוא לו, משום שהוא נטירותא יתרתא לגביו.

וחנניה סבר, כל דבר שהוא נטירותא יתרתא, לא אמרינן עליו שדינו שמשאוי הוא.

שרק בדרך שיש בה סכנה אין מכבדין אבל בדרך שאין בה סכנה חייבים לכבד. והרמ"א ביו"ד [רמב, יז] פסק כשני תירוצים אלו. והריטב"א כתב שהכל לפי הענין — דהיינו לפי האפשרות לכבד והצורך בזה, ולפי חשיבות ההולך עמו, וכן כתב המאירי בברכות שיש אופנים שאם לא יכבד בדרך יתבזה ההולך עימו. והשפת אמת דייק בלשון רש"י שלא חשש לוי לדיני כיבוד אלא שהיה בכך בזיון לרבה בר רב הונא, ובודאי כי מה שנחשב בזיון אסור גם בדרך.

והמאירי כאן תירץ, כי מה שאין חיוב כיבוד בדרך הוא מצד שיתעכב בכך מדרכו, וההולך בדרך אינו מחוייב להתעכב כדי לקיים כיבוד חכם, ולכן ענייני כבוד שהם מחמת ההליכה בדרך עצמה כגון איך ללוות את החכם [יומא נז, א], ושלא לעבור על פניו ולהקדימו בודאי שמכבדין גם בדרכים.

הבהמות שמנה, משמירה אחרת — והיינו למעט גמל בחטם. [והמהר"ם כתב שאפשר לומר שלובדקים נכללים בחמור, ואם כן נדחית הראיה הנ"ל].

והגאון רבי אלעזר משה הורביץ תירץ, שהראיה היא שלפי הברייתא לובדקים וגמל דינם שוה שיוצאים באפסר ואם כן מדוע המשנה חילקה את דינם: שלובדקים בפרומביא וגמל באפסר? ומוכח ששמירה יתירה אסורה ולכן גמל אסור בפרומביא.

8. התוספות הקשו הרי שנינו בברכות [מז, א] שאין מכבדין בדרכים ומדוע חשש לוי על שלא כיבד את רבה בר רב הונא בדרך? ותירצו שהדין שאין מכבדין בדרכים נאמר דוקא כשכל אחד הלך לעצמו ופגשו אחד את השני, אבל אם הולכים בחבורה אחת יש חיוב לכבד את הגדול. והמרדכי בברכות [קסו] תירץ בשם הראב"ה